

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ АНДРАГОГІКИ
(найменування навчальної дисципліни)

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти)
спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи
(назва освітньої програми)
мова навчання українська**

Розробники:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Гарань Н.С., кандидат педагогічних наук, старший викладач, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № __1__ від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри *Я.В. Топольник* Топольник Я.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р.

протокол № __1__

Опис навчальної дисципліни
Основи андрагогіки

Кількість кредитів	3 кредити ECTS / 90 годин
Рік підготовки, семестр	1 рік підготовки, 2 семестр
Компонент освітньої програми	Вибірковий компонент
Викладач	Сипченко Ольга Миколаївна, доцентка кафедри педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	ph_d@ukr.net https://www.sypchenko.org/ +380508459737
Консультації	Очні консультації: Середа з 10.00 до 11.20 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Анотація навчальної дисципліни	Об'єкт вивчення навчальної дисципліни – система освіти дорослих Предмет вивчення навчальної дисципліни – теорія і практика освіти дорослих, закономірності, принципи та тенденції розвитку освіти впродовж життя
Опис навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування системи теоретичних знань та практичних умінь щодо навчання дорослих в умовах формальної та неформальної освіти, розвиток андрагогічної компетентності в контексті неперервного професійного становлення фахівця <i>Ключові слова:</i> андрагогіка, андрагогічна освіта, формальна та неформальна освіта, університет третього віку, люди похилого віку, навчання дорослих, технології освіти дорослих, професіограма андрагога тощо. <i>Результати навчання:</i> Розуміння основних напрямів розвитку андрагогічного знання в системі педагогічних наук, сучасних досягнень, проблем та тенденцій розвитку андрагогіки, її взаємозв'язків з іншими науками. Здатність до оволодіння концептуальними, змістовими й технологічними підходами до організації освітнього процесу дорослих. Здатність визначати особливості засвоєння знань та специфіку освіти дорослої людини, розкривати процес становлення андрагогіки як самостійного наукового напрямку та навчальної дисципліни в системі педагогічного знання. Обізнаність з андрагогічною парадигмою в категоріальній площині теорії освітньої діяльності, інноваційним

середовищем, у якому може відбуватися навчання.

Здійснювати контекстність навчання на всіх етапах неперервної освіти, застосовувати інноваційні технології навчання дорослих в умовах розвивального освітнього середовища з урахуванням особистісного та професійного досвіду дорослого учня.

Готовність до забезпечення позитивної динаміки навчальних досягнень суб'єктів освітньої діяльності, здійснення вибору оптимальної стратегії викладання і цілей навчання, створення творчої атмосфери навчального процесу дорослих учнів

Матеріали та ресурси:

1) *Рекомендована література:*

1. Андрагогічна парадигма : загальнонауковий контекст / авт. і уклад. В.О.Вихрущ: монографія. Тернопіль: Крок, 2019. 417 с.

2. Марчук А.В. Андрагогіка : навч. посібн. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с

3. Освіта дорослих у перспективі змін : інновації, технології, прогнози: колективна монографія / за ред. А. Василюк, А. Стоговського. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 248 с.

4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

5. Сипченко О., Набока О., Чугаєва Л. Упровадження медіаосвіти у процес професійної підготовки андрагогів. *Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук. праць*. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ», 2019. 4 (96). С. 165–179.

Допоміжна:

1. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід; Українська Асоціація освіти дорослих. К. : ТОВ «ДКС-Центр», 2017. 147 с.

2. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Основи андрагогіки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки» денної та заочної форм навчання / Укладач : О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2020. 74 с.

3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

4. Сипченко О., Кизь Н. Медіаосвітні технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх викладачів. *Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук. праць*. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ» 2019. 6 (98). 110–121.

5. Сипченко О.М., Смоляр, Є.Д. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці андрагогів. *The XII th International scientific and practical conference «Advancing in research and education»*. December 07–10, 2020 La Rochelle, France. 398-402

6. Сипченко О.М. Цифровізація вищої освіти як важлива вимога часу. *Розвиток освітніх систем в умовах євроінтеграційних трансформацій* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 26-27 травня 2021 року / за наук. ред. д. пед. наук С.З. Романюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т. С. 276-281

7. Технології професійного розвитку педагогів : методичний порадник / упор.: Сорочан Т.М., Скрипник М.І.; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. зал. «Ун-т менедж. освіти». К., 2017. 231 с.

2) *Платформи та сервіси дистанційного навчання*: LearningApps, Padlet,

Moodle Дистанційний курс «Основи андрагогіки»

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1135>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Всесвітня Рада з освіти дорослих (ICAE) URL: <http://icae.global/> 2. Європейська Асоціація освіти дорослих

(EAEA) URL: <https://eaea.org/> 3. Закон України «Про вищу освіту» від 23.04.2021 № 1556-VII. URL:

<https://cutt.ly/SkZ9CAt> 4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 03.07.2020 року №848-VIII. URL:

<https://cutt.ly/okZ28R8> 5. Закон України «Про освіту» від 24.06.2020 року №2145-VIII. URL: <https://cutt.ly/8k5gNYx>

6. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL:

<https://cutt.ly/MkZ22up> 7. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO> 8. Концепція освіти дорослих в Україні / укл.: Лук'янова Л. Б. 24 с. URL:

<https://cutt.ly/Pf0NRma> 9. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>

10. Проект Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <https://cutt.ly/ck78KoS> 11. Українська Асоціація освіти дорослих URL: <https://cutt.ly/Gk62gfr>

Платформи електронного навчання: EdEra, Coursera, Edx, Prometheus, Iversity, FutureLearn, YouTube та ін.

	<p><i>Програми презентацій:</i> PowerPoint, Open Office Impress, Prezi.</p> <p><i>Необхідне обладнання:</i> Комп'ютер (ноутбук), мультимедійний проектор, фліпчарт, ватмани, маркери</p>
Теми	<p>Тема 1. Андрагогічна парадигма у категоріальній площині теорії освітньої діяльності. Вступ до андрагогіки. Андрагогіка в контексті викликів сучасного суспільства. Історія розвитку андрагогіки. Методологія андрагогіки</p> <p>Тема 2. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини. Доросла людина як суб'єкт освіти. Особливості засвоєння знань та специфіка освіти дорослої людини. Моделі освіти дорослих. Навчання дорослих в системі неперервної освіти</p> <p>Тема 3. Загальнометодичні основи навчання дорослих. Методи та форми організації навчання дорослих. Технології навчання та розвитку дорослих. Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО. Андрагог як суб'єкт навчання дорослих. Професійні вимоги до роботи науково-педагогічних працівників з дорослою аудиторією</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Словесні методи:</i> лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, вікторина, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна, інтерактивна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія тощо; <i>наочні методи:</i> спостереження, демонстрація, інфографіка, ілюстрація; <i>практичні методи:</i> практичні заняття, виконання практичних завдань, обробка довідкової інформації, ситуаційні вправи, аналіз подій, самостійна робота, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування в режимі самооцінювання); <i>робота з навчально-методичною літературою</i> (конспектування, тезування, анотування, рецензування); <i>відеометод</i> у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, гейміфіковані та ін.; <i>активні методи навчання:</i> метод проектів, моделювання професійних ситуацій в умовах квазіпрофесійної діяльності, проведення «круглих столів», брейнстормінг, «Плюси й мінуси», MindMap, «Плюс-мінус-цікаво», колаж, web-квести; <i>інтерактивні методи навчання:</i> робота в малих групах, дерево рішень, тестування.</p>
Методичні поради	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріал лекцій та презентацій; готуються до практичних занять, виконують</p>

<p>для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>самостійну роботу. <i>Види роботи здобувачів:</i> підготовка наукового повідомлення, розробка мультимедійних презентацій, дайджесту, глосарію, кросворду, робота над доповіддю, есе, розгляд та обговорення кейсів (відеокейсів), підготовка до ділових ігор, творчих звітів, ситуативно-професійного моделювання, робота в парах, у групах, проєктування тренінгового заняття для дорослих учнів, підготовка до презентації результатів виконаних завдань тощо, тестового контролю, іспиту.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види:</i> вхідний контроль, поточний контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання), підсумковий контроль – семестровий екзамен <i>Методи:</i> спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне, письмове опитування, оцінювання самостійної роботи, тестування <i>Форми:</i> індивідуальна та фронтальна перевірка <i>Оцінювання результатів</i> навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf та на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Отримані бали за відвідані заняття та виконані практичні завдання й самостійну роботу додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів. Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути: - звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни; - звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни; - допущені до складання екзамену. Підсумковий контроль – семестровий екзамен оцінюється за 100-бальною та національною шкалами <i>Основні вимоги</i> до оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю передбачають: виконання всіх видів</p>

навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів:

«відмінно» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни,

«добре» (75-89 балів) – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни,

«задовільно» (60-74 балів) – наявний рівень мінімально достатніх знань,

«незадовільно» (26-59 балів) – недостатній рівень наявних результатів навчання,

«неприйнятно» (0-25 балів) – результати навчання відсутні.

Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності прописані у кожному завданні

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1.1	1	0,5			3	2
Т 1.2			5	2	3	2
Т 1.3	1	0,5			3	2
Т 1.4					5	3
Т 2.1	1	0,5			7	5
Т 2.2			5	2	7	5
Т 2.3					5	3
Т 2.4			5	2	3	2
Т 3.1	1	0,5			7	5
Т 3.2			5	2	7	5
Т 3.3					5	3
Т 3.4	1	0,5			5	3,5
Т 3.5			5	2	10	7
Разом	5	2,5	25	10	70	47,5

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1.1	1	0,5			3	2
Т 1.2	1	0,5			3	2
Т 1.3					3	2
Т 1.4					5	3
Т 2.1	1	0,5			10	6
Т 2.2					10	6
Т 2.3			5	2	5	3
Т 2.4					3	2
Т 3.1			5	2	8	5
Т 3.2	1	0,5			10	6
Т 3.3					5	3
Т 3.4			6	4	5	3
Т 3.5					10	7
Разом	4	2	16	8	80	50

Політика щодо дедлайнів та перескладань: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для формування результатів навчання за дисципліною і отримання відповідної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про комісії з питань етики та академічної доброчесності в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/013.pdf> Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. *Політика щодо відвідування:* для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба,

	<p>участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – онлайн, за погодженням з викладачем</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Основи андрагогіки» розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано персоналізовані траєкторії навчання, студентоцентрикований підхід; вивчення даного курсу передбачає розвиток андрагогічної компетентності для здійснення професійної діяльності фахівця у сфері освіти дорослих з урахуванням сучасних тенденцій розвитку неперервної освіти, сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills): комунікативність, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, працювати в команді, тайм-менеджмент, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції, своєчасно виконали самостійну роботу, додатково отримують 3 бали до підсумкового оцінювання результатів навчання</p>

Сипченко О.М.
канд. пед. наук, доцент

підпис